

Katoliški glas

Settimanale - Spedizione in abbonamento postale - Pubblicità inferiore 50%

Redazione - Uredništvo: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorizia - Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 0481/536978

Poduredništvo: 34133 Trieste - Trst - ul. Donizetti, 3 - Tel. 040/370846 - Fax 040/633307 - Poštni t/rn 10647493 Zadruga Goriška Mohorjeva

TAXE PERÇUE	GORIZIA
TASSA RISCOSSA	ITALY

NAŠ UVODNIK

Orientacija ni lahka

Čez dobra dva tedna bodo v Italiji predčasne državnozbornske volitve. Slovenski volilci bomo seveda zaupali svoj glas tistim kandidatom, od katerih lahko pričakujemo podporo pri zavzemanju za naše narodne pravice in za miroljubno sožitje med tu živečima narodoma. Toda izid bližnjih volitev bo pogojeval tudi druge pomembne izbire, od ekonomskih in socialnih do kulturnih. Orientacija v tem oziru ni lahka, saj je s tradicionalnimi merili zelo težko opredeliti glavne bloke na politični sceni. Tudi z vidika krščanskega socialnega nauka jih je težko oceniti.

V ekonomskem pogledu je najvišje vodilo programa t.i. desnice gola tržna logika. Obsežne privatizacije, znižanje davkov srednjemu sloju in opustitev »socialne države« ter državnih podpor gospodarstvu naj bi povečali storilnost in učinkovitost. Čudežni besedi preroda države naj bi bili »svoboda« in »uspešnost«. V njunem znamenju naj bi se italijanskim državljanom obetalo novo blagostanje.

V navedenem programu je že na prvi pogled veliko demagogije, pa tudi sicer je v nasprotju z bistvom krščanskega socialnega nauka. Bistvo le-tega je namreč obča blaginja, ne pa interes posameznih slojev ali skupin. Dogaja pa se nekaj nenavadnega: program, ki je v bistvu liberističen, t.i. desnica spretno zakriva z gesli, ki so kakor vzeti iz kakega priročnika krščanske sociologije: solidarnost, družina, zavzemanje za življenje itd.

Na levisi so stvari obrnjene narobe. Zmeren in kar realističen ekonomski program, iz katerega je (če izvzamemo izjave »pravovernih« komunistov) izginila vsaka sled nekdanjega marksizma-leninizma, na področju kulturne politike spremlja izbire v slogu najbolj radikalnega moralnega relativizma. Kje sta nekdanja proletarska »strogost« in »askeza«? Poleg tega se nekateri vprašujejo: kako naj zaupamo ljudem, ki danes pravijo eno, v preteklosti pa so trdili nekaj čisto nasprotnega?

Razumljivo je, da je v sedanjem političnem boju sredina postisnjena nekako ob zid, med kladivo desnice in nakovalo levice. Postavljena je v kočljiv položaj: v ekonomskem pogledu ji je levica s svojo metamorfozo v smeri zmernosti in realizma takorekoč skočila v zelnik, na drugi strani pa ji desničarski disidenti odžirajo glasove s svojo navidezno idejno načelnostjo. Prostor za kompromis - ta je bil vedno značilnost sredinske politike - se tako čedalje bolj oži. V večinskem volilnem sistemu ga pravzaprav skoraj ni več.

Kako naj se torej volilec orientira? Kot že rečeno, bo pri nas izbira upoštevala tudi druge elemente, predvsem odnos kandidatov do sožitja in slovenskih pravic. Marsikje pa se bo moral volilec odločiti ne za najboljšo, ampak za najmanj slabo rešitev. Povedano s prisposodoblo slovičnega italijanskega časnikarja: volil bo z zatisnjenimi nosnicami. a.g.

MSI in Slovenci

Delitev strank v desne in leve je vedno vprašljiva, ker je pač v precejšnji meri odvisna od gledišča, od točke, s katere gledamo. Vendar pa ima vsak relativizem določene meje, kakor jih ima tudi osebna svoboda, zlasti še, če si kot javni delavec ali vzgojitelj izpostavljen javnosti. Zato ne presenečajo ostri odmevi, ki jih je povzročila izvolitev prof. A. Lojka v deželno komisijo za slovenske šole, v katero je prišel kot član gibanja MSI. Ne gre za kako

konservativno rekreacijsko ali športno društvo, ne, gre za skrajno desničarsko gibanje, ki ni nikoli skrivalo svoje sovražnosti do slovenske manjšine, kar tudi dokazuje, od samega svojega nastanka, z doslednim zavračanjem slovenskih zahtev, ki temeljijo na ustavi in mednarodnih dogovorih, z žalitvami, psovki in mazananjem slovenskih napisov in spomenikov. Zato ne moremo pričakovati nič drugega, kot da prof. A. Lojk vrne izkaznico MSI-ju (če jo ima) in se distancira od njegove protislovenske politike.

Državna in privatna šola - isto dostojanstvo, iste pravice

Zadostoval je kratek poseg Predsednika Republike na 14. Svetovnem kongresu katoliških šol v prid privatni šoli in takoj je nastala huda polemika. Odločno nekateri ne poznajo pomena besede dialog in vsiljujejo svoje mnenje s kričanjem.

Kaj je rekel Scalfaro? Govoril je o prosti izbiri staršev v zvezi z vzgojo in izobraževanjem otrok (o tem odločajo starši in ne država) in o izbiri med državno in zasebno šolo, ki naj imata isto dostojanstvo in iste pravice. Režija znanih laičnih sil je takoj stopila na dan: »To je nedopustna provokacija, protiustaven postopek; če hočejo katoličani svojo šolo naj si sami pomagajo z nabirkami!«

O privatni šoli je spregovoril tudi Janez Pavel II., ko je sprejel udeležence kongresa. Dejal je, da je naloga posameznih vlad zagotoviti svobodo vzgoje. Imajo dolžnost organizirati vzgojni sistem in omogočiti konkretizacijo te svobodne izbire.

Sami si lahko predstavljamo komentarje laikov...

Ne pozabimo, da obstaja že več let v vseh zahodno-evropskih državah liberalizacija izobraževanja in vzgoje, le v Italiji se nadaljuje šolska centralizacija še po Napoleonovem vzorcu - šola je državni monopol.

14. marca 1984 je Evropski parlament izdal resolucijo, kjer je neoporečno poudarjeno, naj bo v državah članicah zagotovljena svoboda pouka in izobraževanja.

Katoliške šole v Italiji so imele vedno odprta vrata za verne in neverne. Le vprašajmo znane javne osebnosti ali osebe, ki kakorkoli izstopajo v javnosti, pa bomo zvedeli, da so se šolali pri redovnicah ali v kaki katoliški šoli. Podlago za svojo izobrazbo so jim dali torej katoliški ambianti.

Laiki se sklicujejo na državno ustavo. No, poglejmo to ustavo, in sicer člen 30 in 33. Slednji pravi: Ustanove in zasebniki imajo pravico ustanavljati šole in vzgojne zavode, toda brez obremenitev za državo. Torej nekateri zaključijo: privatnim katoliškim šolam nobenega denarja! Isto poudarja Renato Kneipp,

Vsako drugačno dejanje je za Slovence nesprejemljivo in neopravičljivo.

Treba je reči, da se nikoli kristjanu ni ponujala hvaležnejša opozicijska vloga: celo hvaležnejša od tiste, ki mu jo je vsiljeval komunizem, saj je ta teoretično - v perverzni teoretičnosti - vrednoto vsiljena vloga, ki bi se mu ne mogla bolj prilagati, ki mu je zapisana na kožo: namreč humanistična.

A. Rebula

kandidat naprednega omizja, ki pravi med drugim: »Predsednik Republike zahteva boljše ekonomske pogoje za zasebne šole, in to z denarjem delavcev, ki že plačujejo dovolj davkov.«

NAVEDENI 33. ČLEN GOVORI O OBREMENTIVAH

Država vzdržuje šolo, ker je to njena dolžnost in nobenemu ne pride na misel, da bi bila to zanjo obremenitev, ker pač spada v njene institucionalne obveznosti in dolžnosti, kakor sta tudi skrb za javni red in plačevanje uslužbencev. Tudi družine imajo stroške in obremenitve: vzgoja otrok je strošek, »vikendica« pa je obremenitev. Člen 81 pravi: Z zakonom o odobritvi proračuna se ne sme določiti novih dajatev in novih stroškov.

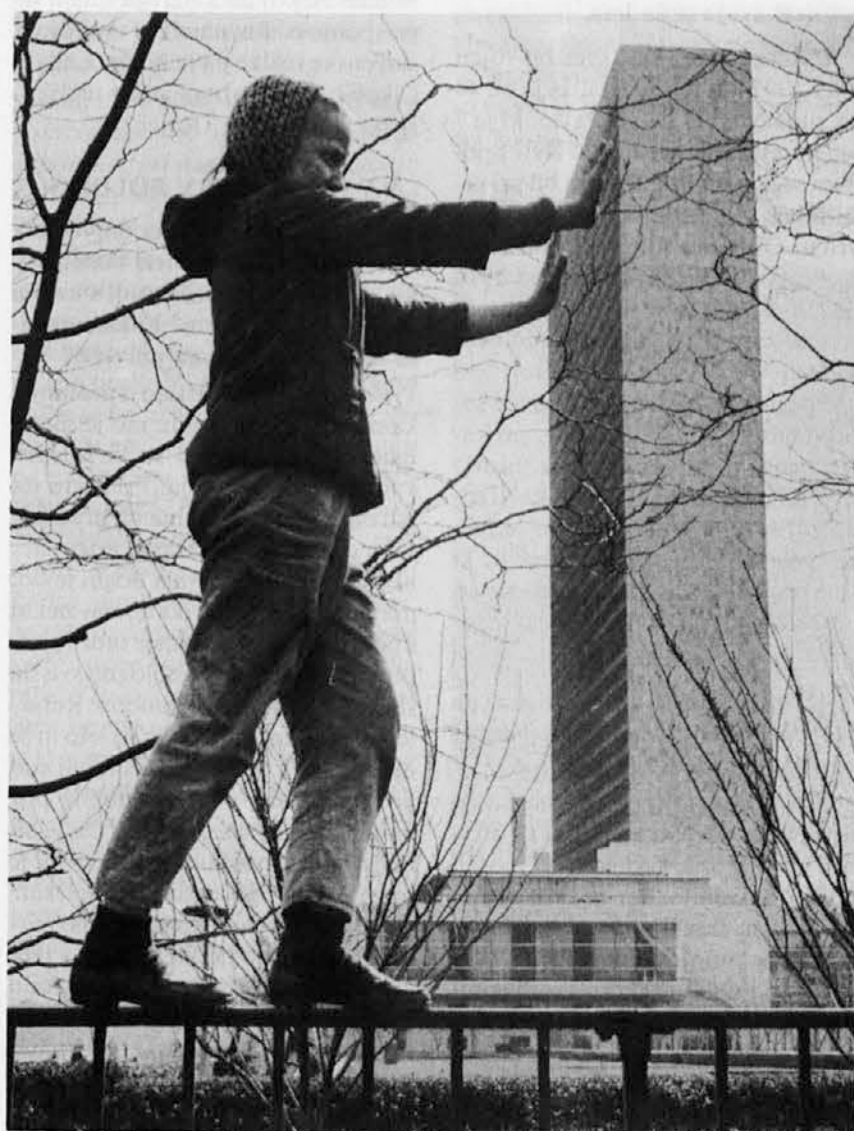
Kdor je proti privatnim katoliškim šolam, ima za obremenitev to, kar se tem šolam daje.

Na primer: če bi privatne šole hkrati prekinile svojo dejavnost, milijon dijakov bi bil za državo strošek ali obremenitev?

Če je strošek, ni razloga, zaradi katerega ne bi isti strošek dodelili izobraževanju teh državljanov-dijakov, katerim država zanika status državljanov. Če pa je obremenitev (se nadaljuje na 5. strani)

Smrtni greh?

V italijanskem predvolilnem boju se krešejo polemike, saj potekajo odločilni dnevi pred volilno preizkušnjo. Vsi se trudijo, da bi našli primerno besedo za tistih 30 ali morda še več odstotkov neodločnežev, ki še omahujejo in ne vedo, komu bodo zaupali svoj dragoceni glas. V polemikah padajo tudi težke besede in včasih se prav pošteno zaiskri, vendar so ti utrinki kratkotrajni in za sabo puščajo popolno temo. Prednjačita Severna liga in Finijeva desnica, ki se pod skupnim Berlusconi-jevim klobukom gledata kot pes in mačka in dokazujeta, kako nenaravno je njuno, sicer posredno, zavezništvo. Occhetto v zadnjih svojih akcijah ni imel sreče: potem ko je v Londonu skušal prepričati finančnike, naj se ob predvidljivi zmagi njegovih »naprednjakov« nikar ne vznemirjajo, ker ne bo dovolil, da bi se kdorkoli lotil kapitalističnih privilegijev v Italiji, je podobno akcijo poskušal tudi na vojaški ravni z Atlantskim zavezništvom. Njegov obisk pa je šel neopazno mimo, ker je ves svet tedaj gledal v Bosno, kjer so zahodnjaki udarili po srbskih letalih. Potem je Occhetto javno preizkušal svoje poznanje teologije. Dejal je: »Vsak katoličan, ki bi volil za ljudi iz stare KD, bi zagrešil smrtni greh!« Prvak Stranke demokratične levice je očitno pozabil, da je treba z grehi opraviti najprej pri sebi in da se je treba za odpuščanje tudi skesati.

Slika: samo posrečen posnetek ali tudi simbolika?

POGLED V SLOVENIJO

Peterle-Podobnik, Partnerstvo za mir, orožarsko sojenje

Janez Povše

Poročali smo že o tem, kako nerazumljivo in nerazumno se stvari obračajo na tisti slovenski politični strani, ki ni neposredno, seveda pod drugim imenom, nadaljevanje tako imenovane realsocialistične politike. Slovenska desnica, če ji lahko tako rečemo, nikakor ne najde skupnega jezika niti sedaj, ko je vse bolj jasno, da je koristnost Velike koaliciije, koalicije med Liberalnimi-demokrati in Slovenskimi krščanskimi demokrati, že skoraj pol leta povsem nična. Nična za vse tiste, ki niso navdušeni pristajači prejšnjega enopartijskega režima oziroma njegove prenoviteljske preobleke. V minulem tednu je znana TV novinarka Rosvita Pesek predstavila v oddaji Žarišče ravno Lojzeta Peterleta in Marjana Podobnika, predsednika Slovenskih krščanskih demokratov in Slovenske ljudske stranke. Jasno je bilo videti, da želi prispevati k morebitnemu zbližanju dveh temeljnih »novih« političnih strank. Toda o kakšni možnosti zbližanja ni bilo niti govora. Še več: že dolgo ni bilo mogoče videti na televizijskem zaslonu toliko nerve, medsebojnega seganja v besedo, celo prepirljivosti, kot sta jo pokazala ravno Peterle in Podobnik drug proti drugemu. Očitno se oba dosti bolje razumeta z Drnovškom ali Ribičičem. Torej: slovenska desnica je popolnoma razklana in to lahko pomeni le eno samo stvar: da so »nove« politične sile prešibke, da bi sploh lahko razumele bistvo trenutka. Podobno kot se je zgodilo v Italiji, ko ni bila bivša Krščanska demokracija sposobna sprejeti novega zgodovinskega trenutka, in je zato razpadla v kar tri frakcije in še zdaj išče svoj obraz. Po drugi strani je verjetno tudi res, da politične osebnosti, ki so na čelu takšnih strank, očitno ne premorejo več kot le povprečno politično zrelost.

Slovenija je bila sprejeta v Partnerstvo za mir, kar je nekakšen podaljšek Nato pakta. Bila je sprejeta prva med tistimi državami, ki niso sodile v nekdanji Varšavski pakt oziroma k državam-satelitom bivše Sovjetske zveze. Za Slovenijo je ta dogodek izjemnega pomena in v oči do so padle številne kritike na račun zunanega ministra Peterleta. Res pa je, da mora biti tudi Slovenija še naprej pazljiva in odprta za vse dogodke, ki utegnejo spreminjati razmerje sil v Evropi. Gre namreč za počasno, vendar izrazito nastajanje, če že ne nove, pa vsaj drugačne Evrope. Verjetno se vplivnost Zahoda širi po padcu komunizma proti Vzhodu, pravzaprav točno nad države nekdanjega sovjetskega bloka. Da je treba še vedno budno gledati naprej, pričča dejstvo, da bo nemara tudi Rusija postala članica Partnerstva za mir. Ravno takšno dejstvo bi seveda marsikaj razveljavilo, ker srednjeevropske države iz svoje zgodovinske izkušnje zelo dobro vedo, da se je Rusija vedno znova dvignila in skušala razširiti svoj vpliv proti Zahodu. Poleg Slovenije so v Partnerstvu za mir - če odštejemo članice Nato pakta - še Romunija, Bolgarija, Poljska, Madžarska, Slovaška, Ukrajina, Albanija in baltska trojica

Latvija, Litva in Estonija.

V Mariboru poteka sojenje štirim osumlencem v orožarski aferi: ljudem, ki bi po svoji delovni dolžnosti morali vedeti, da je bilo na mariborskem letališču za preko sto ton orožja. Če so to vedeli, bi seveda morali javiti vso zadevo višjim oblastem, česar niso storili. Jasno je, da je vsa zadeva velika predstava za javno mnenje in verjetno tudi za Evropo, ki budno spremlja vso zadevo. Zakaj velika predstava? Ker je vsakomur, ki trezno premisli dogodek, kaj hitro jasno, da so bili poveljstveni akterji trgovanja z orožjem ljudje na zelo visokih položajih, če ni celo šlo za najvišje državne institucije. To seveda ne more in ne sme na dan, vse skupaj zato poteka tako, kot je pred meseci predlagal minister za obrambo Janez Janša. Navedel je nujnost sodne obravnave, na kateri je treba kaznovati prve osumlence. V kolikor ti ne izdajo svojih predpostavljanih, bodo pač plačali še zanje, kot da so oni sami poglavitni krivci. Se bo to res zgodilo, ali bo kdo od obtoženih spregovoril in potisnil preiskavo na višjo družbeno raven, kamor brez dvoma sodi?

Še bo duh antikrista strašil nad nami?

Milan Gregorič

Da se razumemo! Sem za to, da se ustanovi deset centrov za zdravljenje in rehabilitacijo zasvojenec in ne samo eden. In to v kakršnikoli režiji: državni, privatni ali katerikoli cerkveni, če bi le to kaj pomagalo nesrečnikom. Sem tudi za to, da se tak center ali skupnost ustanovi tudi v mojem kraju ali občini, če obstajajo materialni in drugi pogoji za to. In sem za to, da bi s tako skupnostjo vzpostavilo čim bolj normalne odnose tudi neposredno okolje, če bi tudi na ta način pomagali, da se zasvojenec rešijo iz svojega pekla.

Dopuščam kot povsem človeško, da se v okolici porodi tudi kak predsek proti takim skupnostim, zlasti v primeru kot je Planina, ki že gosti posebno vzgojno ustanovo za mladino. Strinjam se tudi, da mora med skupnostjo in okolico vladati »fair play« (sporazumevanje, čisti dnosi) že pri njenem nastajanju. Ne razumem pa ihte in nasilnosti, s katero so se organizatorji planinskega »mitinga resnice« spravili nad Karitas. Še najmanj pa lahko razumem prizor desetletnih otrok, ki so z dvema prstoma v zraku v znamenju zmage (V-ictory) na traktorjih obkolili pregrešno stavbo. Prizor je vzbujal srhljive slutnje, kot da starši sami kličejo zlo nad svoje otroke, ki so jih pahnili v to nečedno početje. Tudi transparent, ki naj bi bil opazen na TV ekranih (»Vatikan, Logatec, Planina«, s prečrtano besedo Planina), opozarja, da je deloval v ozdaju dobro organiziranega odpora in tako zelo poudarjenega demokratičnega odločanja, tako v Planini kot tudi prej v Piranu, povsem jasen mišljenjski vzorec, ki ne pristaja na širjenje Karitasa, ki se je sposoben poslužiti vsakršnih sredstev, da bi to prepeljal. V Logatcu je namreč uspelo tam-

Postno pismo z obale Tihega oceana

Dragi Katoliški glas!

Ker je post čas preverjanja, bi se Ti rad najprej zahvalil. Ne le za redno pošiljanje, celo po zračni pošti, tako da sem časovno blizu dogodkom, čeprav me od njih loči več kot tisoč kilometrov zračne črte. Iz srca se obenem zahvalim - in Bog povrni - neznanemu dobrotniku ali dobrotnici, ki to poštnino zame plačuje. Brez dvoma je na moji listi dobrotnikov, ki se jih dnevno spominjam pri sv. Daritvi, ki je že po svojem bistvu v zvezi z vsakim darom v božjem imenu.

Zahvalim se Ti pa tudi za ves trud, ki ga vlagáš v urejanje in izdajanje časopisa. Saj najbrž veš za besede Thomasa Jeffersona, nekdanjega dvakratnega predsednika ZDA: »Če bi bilo kdaj od mene odvisno, da ali imamo vlado brez časopisov ali časopise brez vlade, bi se brez pomisleka odločil za slednje. Seveda v tem smislu, da prejme časopis vsak državljani in da ga je zmožem brati.« Preneseno na Tvoje razmere: slovenska zamejska manjšina nima svoje slovenske vlade, zato mora temu občestvu posredovati ožji in širši svet prav časopis, pisan in tiskan v slovenskih razsežnostih, ki dostikrat sovpadajo z razsežnostmi drugih narodov, a ne zmeraj in ne povsod. Najbrž Ti je znano tudi stališče, ki ga je zavzel eden od pionirjev ameriškega časnikarstva, Jožef Pulitzer († 1911; mimogrede: rodil se je na

Madžarskem): »Mi smo demokracija in zdi se mi, da imamo na razpolago le eno pot, da uresničimo demokraticijo v ravnanju posameznika, skupine, mestnega in državnega občestva: javnost moramo obveščati o tem, kar se dogaja. Zločini, izmikanja, prevare, pretvarjanja, in kar je še takšnih pregreškov, vse to uspeva v tajnosti. Razkrijmo jih, opišimo jih, osmešimo jih s tiskano besedo - prej ali slej bo z njimi pometalo tudi javno mnenje.«

Lahko si mislim, da je zbiranje in izbiranje novic, s katerimi nas obveščas, za Tebe kot tednik najtrši oreh. Ni lahko reči, kaj je pravzaprav časopisna novica. Pred kakimi dvajsetimi leti sta oregonska vseučiliška profesorja J.L. Hulteng in R.P. Nelson (v knjigi *The Fourth Estate*) ponudila naslednjo opredelitev: »Časopisna novica je vse, kar koga zanima in česar še ne ve.« Stooseminšestdeset ur (24x7=168) med enim in drugim tednom do neke mere ustvari kritično razdaljo do dogodkov, ki se jih kaj hitro loteva tudi rja pozabljivosti; a kar mi pri Tebi še posebej ugaja, je žarek katoliškega vidika, s katerim osvetljuješ dogodke, tudi dobro znane, tako da nas s svojo novostjo privlačijo in pritegnejo. Menim, da si lahko po pravici lastiš pridevnik katoliški v svoji »glavi«.

Veš, kaj me malce moti? Beseda »aktualno« na vrhu te ali one strani; kot da bi ostale strani ne bile aktualne, posebno če razumemo to besedo kot inačico za »trenutno pomembno(st)«.

Ker smo v postnem času tudi na obali Tihega oceana (v kolikor nismo moderni pogani), si lahko privoščimo naslednji predlog, dragi Glas: kaj, ko bi od časa do časa priobčil kakšno izvirno karikaturo? Kolikor mi je znano, množice Japoncev v dnevnem časopisu najprej odpro tiho stran, kjer jim karikatura, navadno o tem ali onem političnem dogodku, pričara nasmešek in prihrani »stres«.

Zdaj pa še nekaj novic. Debel sneg pokriva severno in severozahodno Japonsko, pri nas v Tokiu se odvija neke vrste boj med zimskim mrzom in pomladno toploto, na jugozahodnih otokih pa že vlada zgodnje poletje z občasnimi dežjem. Od časa do časa spreleti otoke potresni sunek, a tudi najbolj napredni znanstveniki na tem področju nimajo pojma, kdaj in kje se bo to zgodilo. Človek se navadi: če npr. v Tokiu pri tem sunku ne zdrkne ura s police, te vrste potres takorekoč molče preidemo. Kar tokijskega Japonca resnično vznemirja, je pošastna možnost snega od konca januarja do konca februarja; en dan padanja snega povzroči neke vrste srčno kap celotni prometni mreži. Prebivalci severnih otokov se nam smejejo (po tistem, se razume), a to nam ne pomaga dosti. Vendar moram reči, da se izkušnje vsako leto uveljavljajo kot napotek za prihodnje leto, a kaj, ko vsi upamo, da takšnega snega ne bo več v doglednem času, in torej lahko letošnjo grenkobo pozabimo...

Če meniš, pod vplivom svetovnih finančnih poročil, da se utapljam v bogastvu, Ti moram reči, da nas vse od severnega Hokkajda do jugozahodne Okinave grize eno samo vprašanje: kako je mogoče, da svet govori o japonskem denarnem boga-

Družina, ki jo sestavljajo osebe, ki se dan za dnem spodbujajo in si pomagajo, je živ organizem. Moč zaupanja in predanosti drug drugemu je porok njenega življenja. Zaupanje je namreč medsebojni dar, ki daje rasti družinskemu občestvu in je seme ljubezni za otroke.

stvu, znotraj Japonske pa cene ne prestopajo rastejo? To pa najbrž že veš, da je trenutni in precej priljubljeni japonski ministrski predsednik g. Hosokáua absolvent naše katoliške univerze v Tokiu.

Lepo se imej za Veliko noč! Z Daljnovernim pozdravom ostajam vdani. Vladimir Kos

Škofje iz BiH so se sestali

Od 11. do 13. februarja so se v Banja Luki sestali škofje iz Bosne-Hercegovine Vinko Puljić (Sarajevo), Franjo Komarica (Banja Luka), Ratko Perić (Mostar). Srečali so se tudi s pravoslavnim škofom Jefremom Milutinovičem in z muslimanskim muftijem Ibrahimom Halilovičem. To hoče biti dokaz, da v BiH ne gre za kako versko vojno. Tudi v Zagrebu so nekaj dni prej zastopniki vseh treh veroizpovedi molili za mir. Ob zaključku svojega srečanja so bosanski škofje izdali skupen poziv vernikom. Omenjajo, kako so bili tudi v preteklosti hudi časi za katoliške Hrvate v Bosni-Hercegovini, saj jih je le nekaj deset tisoč, toda hudi časi so minili in je katoliška Cerkev v Bosni znova zaživela.

† Škof dr. Franz Zauner

Na prvo postno nedeljo (20.2.) je v Linzu v Avstriji umrl škof Zauner, ki je vodil škofijo Linz od leta 1956 do 1982. Bil je zelo delaven in priljubljen. V svoji škofiji je imel nad 18.000 pridig in predavanj in je birmal okrog 350.000 vernikov. Znan je bil tudi po svoji predanosti motornemu kolesu; z njim je prevozil 443.000 kilometrov.

Zdravstvene ustanove Cerkev v Italiji 60-letnica redovništva

Računajo, da Cerkev v Italiji upravlja nad tisoč raznih zdravstvenih ustanov (bolnic, domov za ostarele, za prizadete, za sirote in druge).

Zanje skrbijo predvsem redovnice. Teh je nad deset tisoč. Najbolj številne so usmiljenke (Hčere krščanske ljubezni), ki je njih ustanovitelj sv. Vincencij Pavelski. V Italiji jih je skoro štiri tisoč in skrbijo za 200 ustanov, od bolnic do sirotišnic.

Manj številni so moški redovi za oskrbo bolnikov. Prednjačijo Usmiljeni bratje. V Italiji imajo v oskrbi 87 hiš za upokojence in 72 struktur za nepremične; vseh Usmiljenih bratov v naši državi je 150. V Gorici imajo v oskrbi bolnico sv. Justa za negibne in novo bolnico sv. Janeza od Boga za dolgo nego.

Poleg redovnikov so v Gorici še redovnice po raznih bolnicah in domovih. Najbolj številne so sestre Božje Previdnosti. V oskrbi imajo redovno hišo za ostarele sestre v ul. Brigata Pavia. Navzoče so še v Krminu

(Rosa Mystica), v civilni bolnici v Gorici in v zavodu Contavalle. Usmiljenke pa vodijo hišo za upokojence (Villa San Vincenzo) v ulici Della Bona in pomagajo v bolnici sv. Justa. Za bolnike in ostarele doma skrbijo sestre Čudodelne svetinje, ki imajo svojo hišo na Korzu Italia.

Anglikanski škofije in duhovniki prestopajo v katoliško Cerkev

Ker je anglikanska Cerkev sklenila, da bodo tudi ženske lahko postale duhovniki, je med anglikanci nastopila globoka kriza. Že lepo število škofov (7) in duhovnikov (730) se je odločilo za prestop v katoliško Cerkev, češ da je »ta ostala apostolska, anglikanska pa da ni več«. Škofom in duhovnikom bo sledilo tudi večje število vernikov. Vendar Vatikan zahteva, da se mora vsakdo odločiti sam in osebno, saj množični prestopi niso več sprejemljivi. Torej drugače kot v preteklosti. V marcu naj bi anglikanska Cerkev dobila prve žene duhovnice.

Koroška poje

Leto je bilo naokrog in Koroška je 6. marca spet pela. Krščanska kulturna zveza je v »letu družine« na osrednjo kulturno prireditev povabila male vokalne skupine, katerih pobudnik je bil že pok. dr. France Cigan.

V Domu glasbe v Celovcu je dr. Zerzer med častnimi gosti pozdravil državnega sekretarja dr. Vencija, slov. konzula g. Jeraja, škofovega vikarja dr. Čegovnika, predsednika raznih domačih organizacij in tudi dva zastopnika primorskih Slovencev, dr. D. Pavlina, predsednika ZSKP-Gorica, in g. M. Terpina, željnega predsednika SSK. Seveda pa so dvorano napolnili poslušalci vseh treh dolin. In nekaj posebnega je bi-

la prireditev tudi po zaslugi simpatične napovedovalke Marice Stern-Kušej, ki je predstavila vsako od desetih nastopajočih skupin. Dve od njih - Radiški fantje in Obirski ženski oktet - poznajo koroški ljubiteljski ljudske pesmi že 21 oz. 20 let, nekatere skupine pa so skupaj šele tri ali nekaj več let.

Težko bi rekli, kdo je bil najboljši, saj to ni bilo tekmovanje, vendar so največ aplavza želi »Vaščani pojo« pod vodstvom prof. Jožka Kovačiča, ki so pokazali res vsestranski program, in ženski Višarski kvintet iz Uke, ki je v petletnem obstoju že tretjič nastopil na reviji Koroška poje.

R.B.

Sprehod pod Rokavskim prelivom

Podmorski tunel, ki povezuje Francijo z Veliko Britanijo, dolg 50 km, je končan, vendar še ni odprt za železniški in avtomobilski promet. Nedavno pa je 188 športnikov šlo na pot: vstopili so na francoski strani pri mestu Calais zjutraj in do večera dospeli na angleško obalo.

Razgovor z msgr. F. Močnikom

(nadaljevanje s 2. str.)

Novo mašo si imel v Idriji. Kam so te poslali po njej? Kje so bile tvoje glavne postaje v duhovniški službi?

Novo mašo sem imel v Idriji na praznik sv. Jožefa leta 1934, nato sem šel do konca leta še v bogoslovje. Takoj ko sem se vrnil na počitnice, sem dobil dekret, naj grem v Črni vrh nad Idrijo, ker so župnika Filipa Kavčiča zaprli in poslali v konfinacijo. Tam sem bil skoro eno leto, nakar so me namestili v Vrtojbo, da sem hodil poučevat matematiko v nadškofijsko gimnazijo v Gorico. Po dveh letih so me poslali v goriško stolnico za slovenskega vikarja, od koder sem skrbel za naše ljudi po Rožni dolini in Stari gori.

V Gorico si prišel kot stolni vikar in ostal, dokler te ni nadškof imenoval za spiritala v bogoslovnem semenišču l. 1943. Kako si se počutil v tej novi odgovorni službi? Kako ste v bogoslovju doživeli konec vojne?

Leta 1942 so naši duhovniki posredovali pri nadškofu Margottiju, naj vendar imenuje duhovnega vodjo za bogoslovce v semenišču, ki bi obvladal tudi slovenščino, da bo duhovna vzgoja teh mladih fantov popolna. Imenoval je mene. Na tem mestu sem ostal do konca šolskega leta 1947. Vojno smo spremljali v strahu, da pride najhujše tudi na nas. V pritličju bogoslovja so bili nastanjeni angleški vojaki in včasih je prišla kaka partizanska kontrola iskat skrivnice, a niso nič našli. Jaz sem bil poleti 1945 v Biljani, kjer sem pomagal ostarelemu dekanu Josipu Kosu.

ZAVRNJEN KOT APOSTOLSKI ADMINISTRATOR

Spomladi leta 1946 je bilo že jasno, da bo del goriške škofije prišel

pod FLR Jugoslavijo. V Vatikanu so razmišljali, kako bi uredili vodstvo tega dela naše škofije. Mislili so na administracijo in posledično na administratorja. V tebi so videli primereno osebo za to službo. Tako si prišel v Solkan kot župnik, določen za administratorja po razmejitvi. Kako si to imenovanje sprejel in zlasti kako so te sprejeli Solkanci in z njimi nova ljudska oblast?

Bližala se je razmejitev in nadškofu sem spomladi 1947 omenil, da bi rad šel na slovensko stran, ko bo škofija razdeljena. Takoj je ugodil moji želji in me poslal v Solkan, kjer so njega malo prej kamenjali in se je tudi župnik Božo Kjačič zaradi razmer umaknil v Gorico.

V Solkanu je bilo kar lepo, le napetost je bila precejšnja med ljudmi zaradi vsega, kar je vrelo po naši deželi. Malo pred razmejitvijo 15. sept. 1947, me je nadškof poklical in mi izročil odlok Sv. stolice z imenovanjem za apostolskega administratorja vsega dela goriške nadškofije, ki bo prešla pod Jugoslavijo, z vsemi škofovskimi pravicami razen onih, ki pripadajo samo posvečenim škofom, npr. posvečevanje novih duhovnikov.

Prepričan sem, da so me verni Solkanci z veseljem sprejeli, drugi pa so trdili, da sem Margottijev hlapec, in so me zato odklanjali. Zgodilo se je, da so me dvakrat pahnili čez mejo, prvič Solkanci, drugič pa ljudje, ki so jih pripeljali kamioni iz raznih krajev na miting, ki so ga priredili na solkanskem trgu. Ti so me prišli iskat na Sv. Goro, kamor sem se po navetu dobrih ljudi umaknil iz Solkana.

Lansko leto je demokratična občinska uprava skušala nekoliko popraviti to nekulturno dejanje. Kaj se je zgodilo?

Msgr. Franc Močnik s skupino romarjev v Rimu pred baziliko Sv. Pavla.

Krščanski demokrati v občinskem odboru so svetovali županu Pelhanu, naj bi zabrisal ta madež v zgodovini Solkana oz. Nove Gorice, kamor Solkan spada. Sklical je zato v Novi Gorici duhovnike obeh obmejnih dekanij s škofom vred k vsakoletnemu novoletnemu srečanju. Lepo število se nas je zbralo z obeh strani meje. Župan je v govoru pozdravil navzoče in se opravičil za moj dvakratni izgon v Italijo. Odgovoril sem mu, da zelo rad vse odpuščam, toda le iz spomina se ne da izbrisati, kar se je bilo zgodilo. Oglasila sta se tudi škof Pirih in nadškof Bommarco ter izrazila zadovoljstvo, da je do sprave prišlo.

PESTRA DEJAVNOST V GORICI

Goriški Slovenci moramo biti pravzaprav hvaležni božji Previdnosti, da si se prisilno vrnil med nas. Kakšno je bilo tvoje udejstvovanje tu na Goriškem po izgonu iz Solkana?

Bi nam to bolje opisal? Saj si vodil Alojzijevišče, skrbel za cerkev Sv. Ivana, bil odgovorni urednik KG in še drugo. Nazadnje si postal kanonik stolne cerkve, kar si še danes.

Tudi jaz sem Bogu hvaležen za vse, kar se je zgodilo, ker tako sem bil živ in zdrav med goriškimi Slovenci na tej strani, medtem ko le Bog ve, kaj bi bilo drugače z mano. Najbrž tako, kot je bilo z mnogimi sobraty po ječah in na prisilnem delu. Hudo me je vendar doletelo, ker so mojo sestro vrgli v ječo, kjer je mnogo pretrpela.

Po letu 1947 sem bil 20 let profesor matematike in fizike na slovenski klasični gimnaziji v Gorici, potem od leta 1948 v Alojzijevišču prefekt in po letu 1967 ravnatelj. Po smrti odgovornega urednika KG Stanka Staniča (1955) do lanskega leta sem nosil odgovornost za ta naš tednik. Skozi deset let sem imel za slovenske sestre v mestu najprej tedenska, poz-

neje pa mesečna predavanja o koncilskih dekretih. Deset let sem bil voditelj slovenske duhovnije v Gorici, in še kaj. Bogu hvala za vso pomoč in potrpljenje, ki ga je imel z mano, in hvala Mu, da mi je dal dočakati ta biserni jubilej mašništva še pri tolikem zdravju.

Dragi monsignor! Najlepša ti hvala za ta razgovor, ki bo tudi mlajšim odkril nekaj tvoje in naše preteklosti. Vem, da nisi vsega izčrpal; dalo bi se izpričati še marsikaj, tudi to, da si vedno rad spremljal naše romarje na razne božje poti: v Rim, v Lurd, v Slovenijo in drugam. Hvaležni smo Bogu, da nam te je dal, in hvaležni smo tebi, da božjega klica nisi nikoli preslišal. Zato izkrene čestitke k tvojemu visokemu mašniškemu jubileju in hvaležnost Bogu in Mariji, da sta te med nami tako dolgo ohranila s prošnjo, da bi te čim dlje obvarovala.

Kazimir Humar

Slovenski center za glasbeno vzgojo »Emil Komel« - Gorica
ŠTIRIDESET LET GLASBE NA PLACUTI ŠT. 18

Miroslav Krleža - V agoniji

V ponedeljek, 28. februarja, in v torek, 1. marca, je bila v Katoliškem domu v Gorici četrta predstava v letošnji gledališki sezoni. Igralci Slovenskega stalnega gledališča so nam predstavili tragično ljubezensko igro hrvaškega pisatelja Miroslava Krleža V agoniji, ki jo je poslovenil Josip Vidmar. V Trstu so uprizorili do sedaj samo dve Krleževi deli, in sicer v petdesetih letih Glembajeva in v sedemdesetih Ledo. Obakrat sta drami režirala gosta iz Zagreba (Branko Gavella in Vlado Stefančič). Tokrat pa je bila režija zaupana mlademu domačinu Borisu Kobalu. S to odrsko postavitevjo je Kobal pokazal, da ni sproščen in nadarjen samo za kabaret in komedije (gotovo se marsikdo rad spominja njegovega enraktnega nastopa v igri Ime mu bo Just), ampak tudi zelo zmožen za režijo tako mračnega in psihološkega dela kot je Krleževa drama. Predstava je izzvenela trdo, boleče od začetka do tragičnega konca. Agonija ljubezni in življenja se odvija kot črna nit skoz vse prizore. Junakinja se skuša na vse načine rešiti zakonske zveze, v kateri samo životari. Z vsem srcem upa, da bo potem boljše in lepše. Resnica pa je zelo trpka. Ljubimec se po smrti njenega moža pokaže v drugačni luči; ne spozna ga več, vsi njeni upi se izjalovijo, zato se po moževem samomoru še sama ustrelj. Tako se konča njena ljubezenska in življenjska agonija. To moreče duševno stanje, ki je velo z odra, je še poglobljala izredno dognana scena Tomaža Marolta. Tudi kostumerka Bizanka Adžić-Ursulov se je s svojimi kostumi popolnoma usklajevala z dramo,

ki se je odvijala pred nami. Edini, vsaj na videz, živahen trenutek in od dih nam je nudil kratki a markantni nastop Mirande Caharije v vlogi grofice Madeleine Petrovne. Njeno izvajanje, kretne in njena sočna »polruska« govornica so za kratek čas učinkovito prebile mračnost igre. Tudi živo pisane barve njene obleke so pripomogle k temu, da si je gledalec nekoliko oddahnil pred neizbežnim tragičnim koncem.

Vsi štiri igralci so izredno občuteni in realistično prikazali svoje like. Gost Juriy Souček je izoblikoval zapitega in kvartanju predanega barona Lenbacha, Vladimir Jurc pa dr. Ivana, dvočlonega Lavrinega ljubimca. Maja Blagović v vlogi Lavre pa nas je res presenetila. Ustvarila je že veliko dobrih likov, a mislim, da je bil ta psihološko najtežji.

Lektorsko delo je opravil Jože Faganel. To uprizoritev prištevamo lahko med številne druge uspešne predstave v izvedbi našega zamejskega gledališča, ki je večkrat mnogo bolj kvalitetno kot druga italijanska.

Iva Koršič

Izjava SSK - Gorica

Pokrajinski svet Slovenske skupnosti-Gorica ocenjuje izvolitev predstavnika misovske stranke v deželno komisijo za šole s slovenskim učim jezikom kot docela nesprijemljivo dejanje. Tega dejstva si ni mogoče razlagati drugače kot hudo provokacijo, ki utegne v škodo vseh močno poslabšati že utečeno sodelovanje med večinskimi narodom in slovensko manjšino.

Odprto pismo članov profesorskega zbora Nižje srednje šole I. Trinko

Rozaliji Simčič Lojk, ravnateljici Nižje srednje šole I. Trinko v Gorici.

Ker postaja stanje na šoli povsem neustrezno za primerno, odgovorno in uspešno pedagoško delo, smo se odločili za odprto pismo z upanjem, da bi se po štirih desetletjih avtoritarne in kar se tiče resničnega uspeha zelo vprašljive prisotnosti v šolskem prostoru, le odločili za upokožitev.

Šolo ste namreč zamenjali za kraj, ki bi ga še najlaže imenovali kasarna, kjer »general« deli ukaze. Mislite, da lahko razpologate z vsem in z vsemi in pri tem izvajate svoj pritisk nad nami. Vsako pobudo posameznega profesorja ali skupine ste vajeni zbirati do take meje, da postane predlagatelj težko breme, v večini primerov pretežno, da bi ga sploh zmogli opraviti in končati po zamišljenem načrtu. Vaša udeležba pri stvari ni v dopolnilo (čeprav bi morala biti), ampak povsem zaviralna sila, ki se največkrat sprevrže le v neko jalovo administrativnost. Našega dela niste vajeni vrednotiti, kaj šele ceniti. Ne zavedate se, da v dolgih letih ravnateljstva niste pokazali nobenega smisla za težak in zahteven pedagoški poklic. Omejujete se na diktiranje od zgoraj navzdol in pozabljate, da sta delo in uspeh možna le v pogojih medsebojne spoštovanja, ki jih Vi nikdar niste znali vzpostaviti, kar je vsakemu od nas včasih povsem ubilo navdušenje ali ga vsaj močno čustveno prizadelo. Če je možno šolska navodila

tolmačiti na več načinov, izberete vedno najbolj restriktivno možnost, pogosto celo v škodo šolskega osebja.

Na šoli je prišlo že tako daleč, da se vam vsak izmika, ker ga že Vaša prisotnost spravi v notranjo napetost. Koliko slabe krvi je že steklo zaradi Vas! Koliko energij je šlo v nič! Vsi ti nenormalni, napeti in bolni odnosi onemogočajo tekoč razvoj šole in hromijo njeno uspešnost.

Prepozno je sicer, da bi spoznali, kaj so pravilni medčloveški odnosi - da ne govorimo o plodnih medčloveških odnosih - kako je vzgojitelj ustvarjal samo v sproščeni in vzpodbudni vdušju. Prepozno, da bi sprejeli vlogo ravnatelja, ki ni le samovoljen in neživljenjski izvajalec določenih predpisov, ampak kolega, ki koordinira načrte prof. zbora, človek, ki spodbudno spremlja šolsko dogajanje ter delo pedagogov. V ravnateljstvu bi profesor moral dobiti oporo in imeti vzor svojega delovanja. Za vse to je že davno prepozno.

Zato smo mnenja, da bi bilo najbolje, da bi se odločili za upokožitev in tako omogočili mlajšim in sposobnim naslednikom, da s primernejšim vodstvom zopet vzpostavijo odnose medsebojnega spoštovanja in sodelovanja in že s tem pripomorejo k uspešnosti šole, da posodobijo njeno delovanje in tako poskrbijo za resnično rast naše slovenske šole.

Sledijo podpisi članov profesorskega zbora Nižje srednje I. Trinko v Gorici

»Sprejeti izziv tega protislovnega in zapletenega zgodovinskega trenutka«

To je glavno sporočilo, ki ga je don Domenico Sigalini, odgovoren za mladinsko pastoralo pri Italijanski škofovski konferenci (CeI), dal mladim iz goriške nadškofije, na srečanju v avditoriju Fogar, ki je bilo v nedeljo, 6. marca. Dejal je, da živimo v času, ko se uveljavljajo vedenjski vzorci, ki so v popolnem nasprotju z zahtevami časa, v katerem živimo: namesto potrebnega pričevanja se uveljavljajo indiferenca in apatija; namesto k jasnim vrednotam in principom se ljudje zatekajo k splošnim in plitvim izrekom.

Na srečanju, ki je nosilo naslov »Kako lahko mladi postanejo vredni časa, v katerem živijo?«, se je zbralo nad tristo mladih, ki so s številno udeležbo dokazali močno občutljivost za stanje naše Cerkve in širše civilne družbe. Don Sigalini jih je spodbudil, naj bodo nosilci vere v vsakdanjem življenju in v raznih službah, v katerih naj uresničujejo svoje poslanstvo.

Pred predavanjem se je don Sigalini srečal še z odgovornimi za mladinsko pastoralo v goriški nadškofiji. Nakazal je smernice mladinske pastoralne v novih časih, pri čemer je podčrtal predvsem nujo, da naj krščanska skupnost ponovno odkrije svojo vzgojno poklicanost, za uresničitve katere naj vsaka škofija izdela konkreten načrt.

- n

»Stežice« v Katoliški knjigarni

Dejavnost Katoliške knjigarne je v zadnjem času popestrila kulturno življenje našega mesta. Številne predstavitve novih knjižnih izdaj, ki jim sledijo razstave priznanih likovnih umetnikov, nudijo goriškemu občinstvu priložnost, da se поблиže seznanijo z delovanjem na kulturnem in umetniškem področju.

V petek, 4. marca, se nam je v prostorih Katoliške knjigarne predstavil s svojim zadnjim knjižnim delom pisatelj, zdravnik in politik Rafko Dolhar. Knjigo z naslovom Stežice je ob avtorjevi 60-letnici izdala založba Mladika, grafično jo je izoblikoval Paolo Magnani, sam avtor pa jo je olepšal in obogatil s fotografskimi posnetki. Prijetno srečanje s pisateljem in njegovim najnovejšim delom je uvedla prof. Vida Bitežnik, ki je v imenu Katoliške knjigarne pozdravila prisotne in predala besedo prof. Zori Tavčar. Ta je v predstavitvenem govoru nakazala odlike knjige in poudarila, da je zadnje Dolharjevo delo v marsičem novo in drugačno od ostalih, obenem pa je zelo zanimivo za spoznavanje tukajšnje stvarnosti. To smo lahko tudi sami opazili iz odlomkov, ki jih je prebral Livio Valenčič in ki so nam živo nakazali avtorjev slog, njegovo raznolikost in izrazno bogatost. V vsaki črtici se nam namreč Dolhar pojavi kot človek raznolikih zanimanj: planinec, politik in javni delavec, zdravnik, estetik in fotograf. Tudi s to zadnjo platjo Dolharjeve osebnosti smo se lahko natančneje seznanili, saj so bile ob priložnosti razstavljene tudi avtorjeve fotografije, ki bodo na ogled do 19. marca.

I.f.Ž.

Novo pokrajinsko vodstvo Slovenske skupnosti-Gorica

Novoizvoljeni pokrajinski svet Slovenske skupnosti Gorica je na svoji prvi seji v petek, 4. marca, izvolil novo vodstvo. Za predsednika pokrajinskega sveta je bil ponovno izvoljen Štefan Bukovec, za podpredsednika pa Damjan Terpin. Posebno živahna je bila razprava za izvolitev novega pokrajinskega tajnika oziroma tajništva. Za pokrajinskega tajnika Slovenske skupnosti Gorica je bil izvoljen Aleš Figelj, ki bo na ta način nasledil Hadrijana Corsija. Aleš Figelj je pokrajinske mu svetu predlagal listo novega tajništva, ki je bila v celoti sprejeta. Poleg tajnika so še člani: Marjan Breščak, Hadrijan Corsi, Branko Černič, David Grinovero, Bernard Špacapan, Marjan Terpin in Milko Vizintin.

Pred bližnjimi volitvami je goriški pokrajinski svet stranke sprejel še stališče do kandidatov za goriško senatno in poslansko okrožje. Ob obžalovanju, da ni prišlo do skupne vseslovenske izbire kandidatov bodisi v Trstu bodisi v Gorici, je pokrajinski svet zavzel stališče, da bo na Goriškem v paketu podprl prof. Darka Bratino in dr. Enza Bevilacqua. Seveda se to ne bo zgodilo brez vnaprej danih zagotovil obeh imenovanah, da bosta podprla tudi politične smernice Slovenske skupnosti. Zadnje besedo o skupnem strankinem stališču bo izrekel v bližnji prihodnosti deželni svet stranke.

SLOVENSKI DUHOVNICI GORIŠKE NADŠKOFIJE vabimo na praznovanje 60-letnice mašništva msgr. dr. Franca Močnika, ki bo v petek, 18. marca, ob 19. uri, v dekanijiški cerkvi v Štandrežu. Vabljeni verniki in duhovniki iz te in one strani meje. Duhovniki naj prinesejo s seboj za somaševanje albo in »papeški« mašni plašč.

Praznik sv. Hilarija in Tacijana v Gorici

Prihodnji teden v sredo, 16. marca, obhaja goriška Cerkev praznik oglejskih mučencev Hilarija in Tacijana, ki sta zavetnika goriške stolnice in mesta. Na programu so razne pobude. Bo konferenca o družini Rabatta (1310 - 1974), ki se je iz Italije priselila v Gorico in tu imela odlično pozicijo med mestnim plemstvom; nanje še danes spominja ul. Rabatta. Dne 11. marca, ob 20.30, bo v stolnici koncert zbora iz San Lorenza z orkestrom. V nedeljo, 13., bo v župnijskem oratoriju misijonska razstava, medtem ko bo v sredo, 16. marca, ob 10.30, v stolnici slovesen pontifikal, zvečer pa koncert mestnih zborov.

ACM - Gorica vabi k maši za edinstvo v ponedeljek, 14. marca, ob 16.30, v Zavedu sv. Družine.

Na upravi Katoliškega glasa so na razpolago dodatni izvodi Misijonske priloge. Kdor želi, jih lahko dvigne.

ZVEZA SLOVENSKE
KATOLIŠKE PROSVETE

ZDRUŽENJE PEVSKIH
ZBOROV PRIMORSKE

Primorska poje

Gorica - Katoliški dom
Nedelja, 20. marca 1994, ob 17. uri

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO
»EMIL KOMEL« - GORICA

ŠTIRIDESET LET GLASBE NA PLACUTI ŠT. 18

Katoliška knjigarna
Gorica, Travnik 25
Petek, 11. marca 1994,
ob 18. uri

Predstavitve publikacij
Silvan Kerševan:
Štirideset let glasbe na Placuti št. 18
Tatjana Gregorič Vuga:
Poglej me prav
Študija o Emilu Komelu
Sodelujeta:
Marija Češčut in Ivan Florjanc

Katoliški dom
Nedelja, 13. marca 1994,
ob 18.30

Osrednja prireditev

Spominsko mašo smo morali prestaviti na kasnejši datum zaradi popravil v cerkvi.

Vljudno Vas vabimo, da z nami praznujete naš jubilej.

27. in 28. marca volimo poslance in senatorje

Prihodnjega 27. in 28. marca bodo v Italiji predčasne parlamentarne volitve, na katerih bomo državljani volili poslance in senatorje po novih volilnih pravilih.

Katera so ta nova volilna pravila?

Najprej moramo povedati, da je skupno število poslancev in senatorjev ostalo nespremenjeno: poslanska zbornica bo tudi po novem štela 630 članov, senat pa 315. Tri četrtine poslancev (točneje 472) in senatorjev (točneje 237) bo izvoljenih na osnovi novo uvedenega večinskega sistema, ostala četrtina poslancev (točneje 158) in senatorjev (78) pa bo izvoljenih na osnovi poročnega sistema.

V ta namen je celotno državno ozemlje razdeljeno na 472 poslanskih in na 237 senatorskih okrožij. V teh okrožjih bo neposredno izvoljen tisti kandidat, ki bo prejel največ glasov.

Ostalih 158 poslancev in 78 senatorjev pa bo izvoljenih po poročnem sistemu, to se pravi na osnovi glasov, ki jih bodo zadevni kandidati prejeli za takšen način izvolitve.

Koliko glasovnic bomo dobili v roke?

Na volišču bomo prejeli v roke TRI glasovnice: DVE za volitve poslancev in ENO za volitve senatorjev. Kdor ni še dopolnil 25. leta starosti, bo prejel samo DVE glasovnici za izvolitev poslancev.

Za Poslansko zbornico: z eno glasovnico volimo izbranega kandidata v svojem uninominalnem okrožju, z drugo pa volimo izbranega kandidata, ki se poteguje za izvolitev po poročnem sistemu.

Za Senat: z edino glasovnico volimo izbranega kandidata v svojem uninominalnem okrožju.

Naj opozorimo, da poslanska in senatorska okrožja niso enaka po obsegu (v naši deželi je 10 poslanskih in 5 senatorskih okrožij).

OKROŽJA ZA POSLANSKO ZBORNICO

Okrožje št. 1: zaobjema tržaško mestno središče (Staro mesto, Novo mesto, Sv. Jakob, Kjadin in Kolonja).

Okrožje št. 2: zaobjema predmetni in kraški del tržaške občine: Rojan, Barkovlje, Sv. Ivan, Škedenj, Sv. Ano, Vzhodni in Zahodni Kraster okoliške občine Milje, Dolino, Repentabor, Zgonik in Devin-Nabrežino.

Okrožje št. 3: zaobjema vse občine na Goriškem, razen Gradeža.

Okrožje št. 4: zaobjema občine južne Furlanije z Gradežem.

Okrožje št. 5: zaobjema občini Videm in Tavagnacco.

Okrožje št. 6: zaobjema severno Karnijo, Kanalsko dolino in del pordenonske pokrajine.

Okrožje št. 7: zaobjema občine srednje Furlanije.

Okrožje št. 8: zaobjema občine Beneške Slovenije in vzhodno Furlanijo.

Okrožje št. 9: zaobjema Karnijo in del pordenonske pokrajine.

Okrožje št. 10: zaobjema v glavnem občine v pordenonski pokrajini.

SENATORSKA OKROŽJA

Okrožje št. 1: zaobjema občine Trst, Milje in Dolino.

Okrožje št. 2: zaobjema Devin, Nabrežino, Repentabor, Zgonik, vse občine na Goriškem, v Beneški Sloveniji in Reziji.

Okrožje št. 3: zaobjema občino Videm in srednjo Furlanijo.

Okrožje št. 4: zaobjema vzhodno in severno Furlanijo, Kanalsko dolino in del Karnije.

Okrožje št. 5: zaobjema območje pordenonske pokrajine.

KAKO VOLIMO?

Volimo tako, da na zadevni glasovnici prečrtamo znak-simbol zraven že natisnjene imena in priimka izbranega kandidata ali pa njegovo ime. To velja tako za kandidate v uninominalnih okrožjih kot za kandidate, katerih simbol in ime sta natisnjena na glasovnici za izvolitev po poročnem sistemu. Na glasovnico ne smemo pisati nobenih preferenc!

Zaradi večinskega sistema so kandidati v enomandatnih okrožjih večinoma odraz dogovorov med več strankami ali skupinami, zato nastopajo pod skupnim simbolom ali imenom, ki ga v večini primerov ne bomo našli na glasovnici za poročno izvolitev poslancev ali senatorjev. Na tej glasovnici bo zato prisotnih več simbolov in kandidatov kot na glasovnici za večinski sistem.

Na osnovi večinskega sistema bomo v naši deželi Furlaniji-Julijski krajini izvolili neposredno 10 poslancev; trije poslanci pa bodo izvoljeni na osnovi poročnega sistema. Podobno bomo neposredno izvolili 5 senatorjev, dva senatorja pa bosta izvoljena po poročnem sistemu v okviru deželne volilne enote.

Andreatta in Slovenci

Ob robu zasedanja zunanjih ministrov držav Srednjeevropske pobude 4. in 5. marca v Trstu je imelo skupno zastopstvo naše narodnostne skupnosti ločeni srečanja z zunanjima ministroma Italije in Slovenije.

V petek dopoldne je minister Nino Andreatta, ki je tudi kandidat Ljudske stranke v Furlaniji-Julijski krajini, sprejel na Zunanjem ministrstvu v Rimu zastopstvo, v katerem so bili deželni tajnik Slovenske skupnosti Ivo Jevnikar, zastopnik Slovencev v videmski pokrajini Giorgio Banchig, predstavnica Stranke komunistične prenovke, bivša senatorka Jelka Gerbec in podpredsednica Slovenske kulturno-gospodarske zveze Jole Namor. Več kot eno uro so razpravljali zlasti o nekaterih bistvenih točkah vladnega predloga za zaščito manjšine, ki so za nas nesprejemljive. Gre za Maccanicov, zdaj že Paladinov osnutek, o katerem je Andreatta dejal, da bi morali o njem poglobljeno razpravljati, dokler je sedanja vlada na svojem mestu, na novem srečanju, ki bi sega poleg njegga udeležil še minister za deželna vprašanja Paladin. Govor je bil tudi o nesprejemljivem krčenju državnih finančnih sredstev za manjšinske ustanove in dejavnosti. Pri razgovoru so sodelovali tudi novi vodja italijanskega dela mešane slovensko-italijanske komisije za posodabljanje Osimskih sporazumov veleposlanik Manno in drugi sodelavci.

Iste dne popoldne je širšo delegacijo, v kateri so bili deželni predsednik SSK Marjan Terpin, predsednica Sveta slovenskih organizacij Marija Ferletič, predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze Klavdij Palčić, predsednik slovenske komisije socialistov Rudi Pavšič, predstavnik slovenske komponente Demokratske stranke levice Boris Iskra, predstavnik slovenske komisije Stranke komunistične prenovke Sergij Lipovec, predstavnik iz videmske pokrajine Riccardo Ruttar in drugi, sprejel slovenski zunanji minister Lojze Peterle s sodelavci, in sicer v nekem tržaškem hotelu. Tudi to srečanje je bilo prisrčno in poglobljeno. Minister je zagotovil delegaciji, da bo na srečanjih z Andreatto zahteval zlasti rešitev vprašanja pravičnega zaščitnega zakona, finančnih podpor in slovenske televizije.

Na samem zasedanju Srednjeevropske pobude se je pokazalo, da imajo posamezne države različne poglede na varstvo manjšin, ko je treba preiti od načelnih izjav k sestavljanju obvezujočega dokumenta. Listine torej tudi na tem srečanju niso sestavili.

Poseben poudarek pa je v soboto dobila italijanska manjšina v Istri, saj sta ministra Peterle in Andreatta odprla nove prostore Skupnosti Italijanov v Kopru, Andreatta in hrvaški ministriški predsednik Valentinc pa novi sedež za tamkajšnjo italijansko manjšino v Brtonigli.

V Kopru je Andreatta spregovoril tudi o televiziji. Deželni tajnik SSK Ivo Jevnikar je o tem napisal za osrednji slovenski dnevnik Slovenec (7. marca) naslednji komentar: »Zelo problematično so izvenele Andreattove izjave v Kopru glede koprsko televizije. Napovedal je tesnejše stike med italijansko javno te-

levizijo in koprsko TV, o kateri je dejal, da bi lahko pripravljala večji del sporedov, namenjenih slovenski manjšini v Italiji. Že zgolj skupna uporaba istih frekvenc, o kateri se včasih govori, bi lahko prinašala spore zaradi urnikov in neenotnosti sistema. O tem, da bi koprsko televizija (italijanska?) pripravljala spore, ki jih mora po italijanskem zakonu ponuditi slovenski manjšini javna radiotelevizijska služba RAI, pa je mogoče takoj zapisati, da bi bilo to v nasprotju z obveznostmi italijanske države do slovenske manjšine, a tudi povsem nespoštljivo do avtonomnosti in ustvarjalnosti zamejcev.«

Berite tudi katoliški GLAS

POGLED NA SLOVANSKO-SLOVENSKE PANTEON

Morana - boginja smrti

Alenka Juvan

Morana je bila pri Slovanih tista, ki je imela oblast nad človekovim koncem, nad smrtjo. Z besedno osnovo mor je kot Prozerpina zaznamovala smrt rastlin, živali, človeka, ki jim je na nasprotnem polu podarila življenje svetla boginja Živa. Obe ti, za Slované in prav tako Slovence zelo pomembni boginji, sta tesno povezani z obredi, povezanimi z rodovitnostjo, plodnostjo in nasprotnim, kot temna stran živih obredov, s smrtjo. O posebej čiščeni boginji pri Poljaki Ceres Marzyana piše Jan Dlugosz, o njenem obstoju v predstavah iz življenju takratnega človeka govori cela vrsta verovanj, ki so povezana z obredom pokopa. Prav tako je Morana del tega obredja tudi pri Čehih in pod drugimi imeni še pri Ukrajincih. Čeprav zapisu v Mater Verborum, slovarju škofa Salomona iz 10. stoletja ni mogoče povsem zaupati, pa je eno gotovo; razlog za enačenje slovanske boginje Morane s Prozerpino in tudi s Hekato je bil kot na dlani. Prozerpina, ki je bila del Trojne boginje (Kara, Prozerpina, Hekata) iz časov, ko so se ženske ukvarjale s poljedelstvom, je bila prav tako božanstvo smrti.

V 14. in 15. stoletju pa beremo o Morani kot o lutki, ki se je ohranila pri obredu pokopavanja. Pomladni običaj kraljice Maje ali Marzane, Dzevane naj bi predstavljal ostanek obredov, posvečenih keltski Mai, boginji mrtvih. Slovanska mitska botja te vrste namreč izvirajo iz arhaično-magičnih šeg, ki dosledno razkrivajo tudi njihovo prvotno vsebino; ta nam pove, da gre za rastlinske demone z nekaterimi htionsko lunarnimi potezami. Ob izrazitih lunarnih potezah je v starem verovanju vseh slovanskih narodov mogoče

Državna in privatna šola

(nadaljevanje s 1. strani)

tev, potem pa naj ti dijaki gredo vsak dan na sprehod, ker bi bilo pač njihovo izobraževanje neznosna obremenitev, v kolikor nima država do njih nobene dolžnosti. Privatni šoli je priznana veljavnost javnih uslug, ni torej razloga, da bi zahtevali javno podporo.

Sicer v vsem tem denar ne igra glavne vloge; pomemben je obojestranski dogovor. Tudi zaradi ljubege miru.

Cerkev je odločno za to, da se premosti ta diskriminacija in da se končno z dogovorom reši ta problem, kakor je bilo storjeno v ostalih evropskih državah. Toda laiki se derejo po časopisih, radiu, televiziji in po ulicah prav zato, da ne bi prišlo do tega dialoga.

Kdo ima večjo skrb za javno blaginjo in za mir v državi?

Problem šole je zelo pomemben, zato bomo večkrat razpravljali o njem.

g.s.

«Moje osebno mnenje. V teh letih sem se sam prepričal o tem: kdor išče temelje vere, se mora danes približati Petrovemu Sedežu, Sveti stolici».

Richard Rutt
anglikanski škof

Dobra priprava na zakonsko zvezo so tečaji za zakonca. Želimo spodbuditi mlade pare, ki se pripravljajo na poroko, naj se pozanimajo, kje so.

